

Jaarverslag 2019 & 2020

Commissie van Toezicht Penitentiare Inrichting Almelo

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
1. De inrichting en de Commissie van Toezicht	4
<i>De inrichting</i>	4
<i>De Commissie van Toezicht</i>	4
2. Cijfers	6
<i>Algemeen</i>	6
<i>Capaciteit</i>	6
<i>Medische klachten</i>	7
<i>Aantal klachten in voorgaande jaren:</i>	7
3. De toezichthoudende taak	8
4. De adviestaak	10
5. De bemiddelingstaak	11
6. De rechtsprekende taak	12
<i>Overzicht doorlooptermijn Commissie van Toezicht P.I. De Karelskamp</i>	13
<i>Overzicht van de in 2018, 2019 en 2020 ingediende klachten, per onderwerp</i>	13
7. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen	15
8. Conclusies en aanbevelingen	17
Bijlagen	18
<i>Totaaloverzicht Commissie van Toezicht</i>	18
<i>Managementoverzicht</i>	18

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Commissie van Toezicht van de penitentiaire inrichting Almelo, de Karelskamp. Dit jaarverslag geeft een indruk en overzicht van de werkzaamheden van de toezichthoudende taak van de Commissie van Toezicht over de jaren 2019 en 2020.

Ook de afgelopen jaren is de Commissie van Toezicht op de hoogte gehouden van en betrokken bij diverse ontwikkelingen binnen de inrichting. Hoewel het afgelopen jaar voornamelijk werd beheerst door de gevolgen van coronapandemie en de gevolgen daarvan voor iedereen ingrijpend zijn geweest, wil de commissie toch benoemen dat ook in 2019 op allerlei fronten hard is gewerkt. Vanwege landelijk capaciteitsgebrek is aan de inrichting gevraagd om de volledige capaciteit van de meerpersoonscellen te benutten. Door deze ophoging wordt door het personeel een hogere werkdruk ervaren. In 2019 waren er bovendien nog steeds veel vacatures. In oktober 2019 is daarom een open dag voor sollicitanten gehouden.

Daarnaast is er in 2019 hard gewerkt aan de voorbereidingen voor het Huis van Herstel. Over de inrichting daarvan bestond lange tijd geen duidelijkheid. Inmiddels is besloten dat in de vroegere Niendure een combinatie van Huis van Herstel en BBA zal komen. In september 2019 is een zogenaamde “dag van herstel” georganiseerd, waarbij 45 ketenpartners waren vertegenwoordigd. In oktober 2019 zijn 13 burgemeesters en de Commissaris van de Koning op bezoek geweest.

Met het afkondigen van de lockdown in maart 2020 ging ook de PI Almelo op slot. Dat heeft van iedereen veel flexibiliteit gevraagd. Het heeft een enorme impact gehad op zowel de gedetineerden als de personeelsleden. Met name voor de PIW-ers was het behoorlijk ingrijpend en onzeker om hun werk te blijven doen en risico te lopen op besmetting door hun fysieke aanwezigheid op de werkvloer. De commissie spreekt haar waardering uit voor alle medewerkers in de PI voor de manier waarop zij, ondanks alle beperkingen, hun werk hebben verricht.

De coronapandemie heeft uiteraard ook gevolgen gehad voor het werk van de commissie. Noodgedwongen hebben de vergaderingen met de directie digitaal (via Skype) plaatsgevonden. Het maandcommissariaat kon plaatsvinden met bezoek achter glas en ook de beklagzittingen konden na enige tijd met een audio- en visuele verbinding vanuit de rechtbank in Almelo worden hervat.

Wat de leden betreft hebben we in 2019 afscheid moeten nemen van een lid van de commissie. Gelet op de toename van klachten, is besloten een extra beklagrechter aan te nemen en hebben we deze als nieuw lid mogen verwelkomen. Daarnaast is besloten een extra lid aan te nemen ter vervanging van het vertrekkende lid. In 2020 heeft een ingrijpende verandering plaatsgevonden in de personele bezetting van het secretariaat en is voorzien in nieuwe en kundige ondersteuning.

Namens de leden van de Commissie van Toezicht,

Mr. S. Taalman, voorzitter

1. De inrichting en de Commissie van Toezicht

De inrichting

De Penitentiare Inrichting Almelo, locatie Karelskamp bestaat uit de volgende regimes: Huis van Bewaring en gevangenis. De PI Almelo beschikt over 168 (1 januari 2019) plekken voor mannelijke gedetineerden, verdeeld over 57 plaatsen bestemd voor het Huis van Bewaring, 57 plaatsen voor gevangenis, 28 plaatsen bestemd voor de extra zorgvoorziening en 26 plaatsen voor de Zeer Beperkte Beveiligde Afdeling. Per 1 oktober 2019 is de capaciteit van 168 plekken uitgebreid met 14 meerpersoonscellen naar 182 plekken.

De Commissie van Toezicht

De samenstelling van de Commissie van Toezicht voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiare maatregel.

Schematisch overzicht van de Commissie van Toezicht van de PI Almelo 2019 / 2020.

Naam	Benoemd per
Mw. mr. S. Taalman (<i>voorzitter</i>)	1 februari 2009
Mw. mr. P.M. Breukink	1 januari 2012
Dhr. mr. H.H.J. Harmeyer	1 juni 2015
Mw. drs. M.J.J.T. Huis in 't Veld	1 juni 2018
Mw. mr. M.H. van der Lecq	12 december 2019
Dhr. mr. J.G. Luiten	1 juni 2005
Dhr. drs. J. Meppelink	1 februari 2007
Dhr. mr. J.P. Ponsteen	1 juni 2020
Dhr. mr. H. Stam	1 juni 2018
Dhr. ing P.J. van Zanten	3 december 2019
Dhr. J. Van der Zwart	1 mei 2007

Ambtelijk secretaris

Naam	Benoemd per
Mw. P.M. van Arkel	1 augustus 2020
Mw. W.H. Bomans-Weekhout	1 augustus 2020
Mw. M.M. Greven-Diepenmaat	1 februari 2015
Dhr. mr. J.P. Ponsteen	1 juni 2019
Mw. M. van Raalte	1 februari 2015

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de Commissie van Toezicht worden verricht door mw. V.C. Telehala, M.M. Oosterlaar-Drost en S. Van Lingen-Kickuth (per 1 oktober 2020), werkzaam bij de rechtbank Overijssel, locatie Zwolle.

De samenstelling van de Commissie van Toezicht is in het verslagjaar 2019 gewijzigd. Het lid dhr. mr. H.H.J. Harmeyer heeft zijn werkzaamheden voor de Commissie van Toezicht per 1 december 2019 beëindigd. Het lid dhr. mr. J.G. Luiten heeft zijn werkzaamheden voor de Commissie van Toezicht per 1 juni 2020 beëindigd. De Commissie van Toezicht is hen veel dank verschuldigd voor hun inzet en

bijdrage de afgelopen jaren. Per 3 en 12 december 2019 heeft de Commissie van Toezicht twee nieuwe leden verwelkomt, respectievelijk dhr. ing. P.J. van Zanten en mw. mr. M.H. van der Lecq.

In de maanden augustus tot en met november 2019 heeft dhr. Ponsteen mw. Greven-Diepenmaat als secretaris vervangen tijdens haar zwangerschapsverlof. Dhr. Ponsteen is per 1 juni 2020 benoemd als lid van de Commissie van Toezicht en heeft zijn taken als plaatsvervangend secretaris toen neergelegd. Mw. Van Raalte is per 1 november 2020 eervol ontslagen als plaatsvervangend secretaris van de Commissie van Toezicht omdat zij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt.

Gelet op het ontslag van dhr. Ponsteen en mw. Van Raalte als plaatsvervangend secretaris zijn er ook twee nieuwe secretarissen geworven, te weten mw. P.M. van Arkel en mw. W.H. Bomans-Weekhout per 1 augustus 2020.

De Commissie van Toezicht heeft eenmaal per maand vergaderd op de eerste dinsdag van de maand in de inrichting in aanwezigheid van de dhr. H.C.F. Geers (plaatsvervangend vestigingsdirecteur) en/of dhr. R. Bulters (plaatsvervangend vestigingsdirecteur) en/of mw. D. Vetker (juridisch medewerker) en/of mw. C. Huisman (juridisch medewerker). Vanaf maart 2020 hebben de vergaderingen van de Commissie van Toezicht via Skype plaatsgevonden in verband met de Covid-19 uitbraak.

In het kader van de deskundigheidsbevordering van de Commissie van Toezicht hebben de voorzitter, leden en secretaris gedurende de verslagjaren verschillende bijeenkomsten en cursussen bijgewoond.

2. Cijfers

Algemeen

De zittingen van de beklagcommissie vinden in beginsel de eerste dinsdag van de maand plaats. Aansluitend vindt telkens de vergadering van de Commissie van Toezicht plaats. Tijdens het verslagjaar 2019 hebben 13 zittingen plaatsgevonden.

Aantal beklagzittingen:	13
Aantal ingekomen klachten:	521

Tijdens het verslagjaar 2020 hebben 12 zittingen plaatsgevonden.

Aantal beklagzittingen:	12
Aantal ingekomen klachten	442

Vanwege de Covid-19 uitbraak hebben de beklagzittingen in januari, februari 2x en maart fysiek plaatsgevonden. In de maanden april, mei en juni heeft de Commissie van Toezicht klagers aangeschreven en gevraagd of zij akkoord gingen met een schriftelijke afdoening van hun klacht. Indien klager daarmee akkoord ging heeft de beklagcommissie meervoudig overlegd en is er een uitspraak tot stand gekomen. De beklagcommissie heeft 67 klachten schriftelijk afgedaan. Vanaf 30 juni 2020 heeft de beklagcommissie in de zittingszaal van de rechtbank Overijssel, locatie Almelo zitting gehouden waarbij klager (en zijn advocaat) en de directie via Skype op de klachten zijn gehoord.

Capaciteit

Aantal bezette detentieplaatsen per 1 juli 2019:	168
- ZBBI:	26
- EZV	28
- HvB:	57
- gevangenis:	57

Aantal bezette detentieplaatsen per 1 juli 2020:	182
- ZBBI:	26
- EZV	28
- HvB:	64
- gevangenis:	64

Op 18 maart 2020 zijn alle ZBBI-ers (26 gedetineerden) naar huis gestuurd in verband met corona. De capaciteit is hierdoor niet veranderd maar de bezetting wel. Op 22 mei 2020 is het (leegstaande) ZBBI regime aangewezen als HvB (corona) inkomsten afdeling. Vanaf 1 september 2020 worden de HvB inkomsten voor de PI Zwolle eerst in de PI Almelo geplaatst voor 10 dagen (corona) quarantaine alvorens ze worden overgeplaatst naar Zwolle.

Medische klachten

	2018	2019	2020
Totaal aantal ontvangen medische klachten	21	36	50
<i>Niet behandeld i.v.m. ontslag, overplaatsing, intrekking van klacht of omdat geen actie was vereist</i>	2	6	8
<i>Afgehandeld of ingetrokken na gesprek Hoofd Medische Dienst</i>	11	20	32
<i>Doorgestuurd naar medisch adviseur</i>	5	8	11
<i>Doorgestuurd naar de RSJ</i>	3	8	1
<i>Doorgestuurd naar medisch tuchtcollege</i>	1	0	0
<i>Klacht van niet medische aard</i>	0	1	0

Aantal klachten in voorgaande jaren:

	2016	2017	2018	2019	2020
Ingekomen klachten	292	323	267	521	442
Afgehandelde klachten totaal	237	320	285	427	451
<i>(deels) Gegrond</i>	11	13	13	10	33
<i>Ongegrond</i>	29	68	68	82	150
<i>Niet-ontvankelijk</i>	42	27	32	33	16
<i>Kennelijk niet-ontvankelijk</i>					53
<i>Ingetrokken</i>	82	81	56	110	78
<i>Ingetrokken ter zitting</i>	3	3	9	18	20
<i>Ingetrokken na bemiddeling MC</i>	49	72	57	67	43
<i>Afdoening na rogatoir verzoek</i>	9	16	30	58	30
<i>Overgedragen</i>	12	40	20	49	28

In 2019 zijn er in totaal 521 klachten ingediend. Er zijn 427 klachten afgedaan, waarvan 201 klachten op de beklagzitting. Van de klachten zijn er 10 gegrond verklaard, 82 ongegrond, 33 niet-ontvankelijk verklaard, 58 klachten zijn afgedaan na een rogatoir verzoek en 18 klachten zijn ingetrokken ter zitting. Daarnaast zijn er 49 klachten doorgezonden naar andere instanties. Er zijn in totaal 195 klachten ingetrokken. Een ander groot deel van de klachten is ingetrokken na bemiddeling van de maandcommissaris (67), de rest bij andere gelegenheden. De resterende klachten zullen worden behandeld in 2020.

In 2020 zijn er in totaal 442 klachten ingediend. Er zijn 451 klachten afgedaan, waarvan 249 klachten op de beklagzitting. Van de beklagzitting zijn er 33 gegrond verklaard, 150 ongegrond, 16 niet-ontvankelijk verklaard, 30 klachten zijn afgedaan na een rogatoir verzoek en 20 klachten zijn ingetrokken ter zitting. Een ander groot deel van de klachten is ingetrokken na bemiddeling van de maandcommissaris (43), de rest bij andere gelegenheden. De beklagcommissie is in het verslagjaar 2020 ook gestart met het enkelvoudig afdoen van klachten om doorlooptijden van een klacht te bevorderen. De beklagcommissie heeft 53 klachten kennelijk niet-ontvankelijk beoordeeld.

3. De toezichhoudende taak

De Commissie van Toezicht en de directie van de penitentiaire inrichting zijn in 2019 elf keer in vergadering bij elkaar gekomen. De vergadering werd voorgezeten door de voorzitter. De leden waren in overwegende mate bij de vergadering aanwezig. De directie van de penitentiaire inrichting was tijdens de vergaderingen telkens vertegenwoordigd door een plaatsvervangend directeur en een juridisch medewerker. In 2019 was de onderlinge samenwerking binnen de Commissie van Toezicht goed en ook de samenwerking met de directie was zonder meer goed. De informatievoorziening door de directie was toereikend. Van de vergaderingen zijn door de secretaris notulen opgemaakt en vastgesteld. In de maand augustus is vanwege de vakantieperiode geen vergadering gehouden.

Tot de vaste agendapunten van de vergaderingen van de Commissie van Toezicht met de directie behoren onder meer:

1. de opening;
2. de ingekomen stukken;
3. de verslaglegging van de vergadering;
4. de mededelingen van de directie;
5. verslag maandcommissaris;
6. verslag beklagcommissie;
7. rondvraag;
8. sluiting.

De Commissie van Toezicht heeft zich tijdens de vergaderingen met de directie onder meer laten informeren over:

- Het functioneren van de inrichting en haar populatie en personele wijzigingen, maar ook het ziekteverzuim onder medewerkers;
- Gedetineerdenzaken;
- de Landelijke aanpak van contrabande 100% toegangscontrole van (ambtelijk) bezoekers en personeel;
- een rondleiding voor problematische jongeren onder begeleiding van de politie Groenlo;
- een vader-kinddag;
- een stembureau in de PI voor de gemeenteraadsverkiezingen;
- het project Dutch Cell Dogs, waarbij gedetineerden asielhonden trainen op de luchtplaats van de PI;
- de pilot 32 uur arbeid;
- het bezoek van de inspectie Gezondheidszorg en Jeugd;
- beleidsmaatregelen naar aanleiding van Michael P.;
- de uitbreiding van de bezetting van de meerpersoonscellen;
- het bezoek van Gerard Bakker, hoofddirecteur DJI aan de PI;
- het voetbaltoernooi met voetbalteams uit verschillende landen;
- de theatervoorstelling "de Gevangenismonologen 2" die is opgevoerd in de PI;
- het besluit dat het Huis van Herstel geen doorgang meer vindt;
- het Huis van Herstel dat nu zal worden ingericht als een Beperkt Beveiligde Afdeling (BBA) waar gedetineerden in de nabijheid van de PI gaan wonen. Zij zullen overdag buiten de PI werken en daarnaast hoofzakelijk binnen verblijven;
- de toename van het aantal geweldsdelicten onder gedetineerden. Ook is er verbaal meer geweld naar personeel;

- het ingestelde hitteplan, hetgeen inhoudt dat er gelucht wordt van 8:00 uur tot 9:00 uur, er zwembaden beschikbaar zijn om af te koelen en dat er extra koud water en waterijsjes verstrekt worden;
- dat er fors meer rechtshulpverleners zijn die zich met een schorsingsverzoek naar de RSJ wenden, al dan niet vanwege de financiële vergoeding die hen dat oplevert. Ook bij zaken die al bij voorbaat kansloos zijn. Dit levert de inrichting veel extra werk op en vertraagt het systeem;
- de Dag van Herstel voor gedetineerden en ketenpartners, gericht op herstel met slachtoffers, familie en maatschappij. Deze dag is door de PI georganiseerd. Er zijn activiteiten georganiseerd zoals mindfulness, djembé-sessies, samenwerken in spel en puzzel en speeddaten. Er hebben 45 ketenpartners (Tactus, gemeente, woningbouw, Dimence, etc.) en ongeveer 120 gedetineerden meegedaan;
- een open dag, gehouden voor sollicitanten en
- dat de 13 burgemeesters (regio Twente) en de Commissaris van de Koning op bezoek zijn geweest in de Fabriek.

Naast bovengenoemde diverse onderwerpen in het bijzonder nog wat aandacht voor de volgende zaken.

Corona

In het verslagjaar 2020 was de Corona-pandemie een bijzonder onderwerp van gesprek. De lock-down en alle maatregelen hebben ook weerslag gehad op het dagelijks leven in de PI. De Commissie van Toezicht stelt vast dat zowel door directie en personeel als door gedetineerden de Corona-aanpak in de PI goed wordt opgepakt. Op de noodzakelijke maatregelen en beperkingen wordt over het algemeen begripvol gereageerd. Een compliment aan directie, personeel en de gedetineerden over de wijze waarop aan alle maatregelen invulling wordt gegeven is hier op zijn plaats.

Teneinde de klachtenprocedure en het maandcommissariaat gedurende deze periode zo goed mogelijk invulling te geven heeft de Commissie van Toezicht een stappenplan opgesteld voor de behandeling van klaagschriften zolang de coronamaatregelen voortduren. Een groot deel van de klaagschriften is in deze periode, met goedkeuring van partijen, schriftelijk afgedaan. In hoofdstuk 6 van dit jaarverslag wordt verder ingegaan op de invulling van de rechtsprekende taak gedurende de Corona-crisis.

Arbeids(on)geschiktheid

Ook is de Commissie van Toezicht in 2020 geïnformeerd, door het hoofd Zorg van de PI, over de arbeids(on)geschiktheid van gedetineerden. Hier werd regelmatig over geklaagd door gedetineerden. Toegelicht is dat een gedetineerde bij iedere PI opnieuw wordt gekeurd omdat de aangeboden werkzaamheden bij iedere PI verschillen. Daarbij is ook uitgelegd dat arbeidsongeschiktheid “buiten” niet hetzelfde is als arbeidsongeschiktheid “binnen”.

4. De adviestaak

De Commissie van Toezicht heeft in het voorgaande verslagjaar het volgende advies gegeven:

“De Commissie van Toezicht heeft aandacht gevraagd voor het uitgebreider motiveren van de beslissingen van de directeur. De Commissie van Toezicht heeft opgemerkt dat de directie bijvoorbeeld bij een degradatie van het plusprogramma naar het basisprogramma van een gedetineerde onvoldoende een belangenafweging maakt. De directeur dient bij zijn beslissing tot degradatie een belangenafweging te maken, waarbij het ‘oranje gedrag’ dan wel het ‘rode gedrag’ van de gedetineerde moet worden afgezet tegen het structurele gedrag, waaronder het ‘groene gedrag’. Uit de belangenafweging dient duidelijk te blijken waarom het ‘oranje gedrag’ dan wel ‘rode gedrag’ van de gedetineerde, dient te leiden tot degradatie.

De Commissie van Toezicht heeft geconstateerd dat in de verweerschriften deugdelijker wordt gemotiveerd maar dat in de genomen beslissing de motivering met daarin de belangenafweging nog vaak ontbreekt”.

Deze verslagperiode zijn punten naar voren gekomen waarbij standaardzinnen in beslissingen tot onduidelijkheden hebben geleid. Adviezen van de beklagcommissie hierover in de richting van de PI zijn, waar mogelijk, adequaat opgepakt. Het ging bijvoorbeeld om het opleggen van een waarschuwing als disciplinaire straf. Echter geeft de wet de mogelijke disciplinaire straffen limitatief weer. De directeur neemt deze opmerkingen mee naar (landelijke) overleggen en koppelt de resultaten hiervan aan de Commissie terug.

Het is voor de Commissie plezierig te bemerken dat de door de Commissie aan de PI gegeven adviezen, waar mogelijk, worden opgepakt en worden teruggekoppeld. Dit geldt voor de punten die vanuit de beklagzittingen naar voren komen, maar voor ook punten die de maandcommissaris ter ore komen.

Daarnaast wil de Commissie van Toezicht opmerken dat zij erg ingenomen is met de uitgebreide verweerschriften van de directie. De Commissie van Toezicht vindt dat een compliment waard.

5. De bemiddelingstaak

De leden van de Commissie van Toezicht treden aan de hand van een vastgesteld rooster, bij toerbeurt op als maandcommissaris in het huis van bewaring en/of de gevangenis. In verband met het lidmaatschap van de beklagcommissie is de voorzitter daarvan vrijgesteld. Dit om de bemiddelings- en de rechtspraakfunctie van de Commissie van Toezicht uitdrukkelijk van elkaar te onderscheiden. De maandcommissarissen hebben de inrichting in 2019 en 2020, met uitzondering van maart 2020, maandelijks bezocht en de door de gedetineerden ingediende verzoekbriefjes, klachten en bemiddelingsverzoeken zelfstandig afgehandeld. De maandcommissaris bespreekt de door de gedetineerden naar voren gebrachte klachten met de desbetreffende casemanager of, afhankelijk van de aard en ernst van het besprokene, met een lid van de directie en/of een juridisch medewerker. Dit leidde tot een goed inzicht in de gepresenteerde problematiek. De maandcommissaris heeft steeds vaker een bemiddelende rol aangenomen, hetgeen ook effectief bleek te zijn. Hiermee wordt al een voorschot genomen op de verplichte bemiddeling, zoals wordt voorzien in de Veegwet. Van de afwikkeling van de bemiddeling worden de gedetineerden zo spoedig mogelijk geïnformeerd. De maandcommissaris heeft van zijn/haar bevindingen steeds een verslag opgemaakt dat tijdens de eerstvolgende vergadering is besproken.

Als een gedetineerde na bemiddeling door de maandcommissaris zijn klacht wenst door te zetten wordt dit in het verslag van de maandcommissaris vermeld. Het verslag wordt door de secretaris iedere maand toegezonden naar het Bureau Commissie van Toezicht. Het Bureau Commissie van Toezicht vraagt vervolgens een verweerschrift en de onderliggende stukken op bij de directie van de penitentiaire inrichting. Bijzondere of anderszins vermeldenswaardige klachten zijn in de maandelijks vergaderingen van de Commissie van Toezicht met de directie besproken.

In maart 2020 heeft er in verband met de corona uitbraak geen bezoek van de maandcommissaris plaatsgevonden. In de vergadering van april 2020 die middels Skype heeft plaatsgevonden is door de Commissie van Toezicht besproken hoe om te gaan met het maandcommissariaat in corona tijd. De directie heeft aangeboden dat de maandcommissaris in een spreekkamer achter glas kan plaatsnemen en aldaar de klacht met klager kan bespreken. De Commissie van Toezicht heeft gebruik gemaakt van dit aanbod en met uitzondering van de maand maart, heeft de maandcommissaris de PI dan ook kunnen bezoeken.

In het algemeen kan worden opgemerkt dat de maandcommissaris met regelmaat vragen ~~toe de rekening~~ kreeg over:

- het niet voortvarend handelen van de casemanager;
- eigendommen die zijn kwijtgeraakt;
- coronamaatregelen;
- afschrijvingen van de rekening-courant;
- verzorging (divers).

In het verslagjaar 2019 zijn 67 klachten na bemiddeling van de maandcommissaris ingetrokken. In het verslagjaar 2020 zijn 43 klachten na bemiddeling van de maandcommissaris ingetrokken.

6. De rechtsprekende taak

De Commissie van Toezicht heeft er voor gekozen de beklagzaken meervoudig te behandelen. In het verslagjaar 2019 en 2020 werd de beklagcommissie voorgezeten door dhr. mr. H. Stam. Aan de hand van een rooster waren er bij toerbeurt twee andere commissieleden lid van de beklagcommissie. De beklagcommissie werd ondersteund door de (plaatsvervangend)secretaris. De zittingen worden meervoudig gedaan, dat wil zeggen dat naast de voorzitter twee leden van de Commissie van Toezicht deel uitmaken van de beklagcommissie. In principe worden de klachten ter zitting mondeling afgedaan. Indien de beklagcommissie meer tijd nodig heeft doet zij schriftelijk uitspraak.

Tijdens het verslagjaar 2019 en 2020 trad de directie in de personen van dhr. H.C.F. Geers, plaatsvervangend vestigingsdirecteur, mw. D. Vetker, juridisch medewerker of mw. C. Huisman, juridisch medewerker op als vertegenwoordiger van de directie bij de beklagcommissie.

Een steeds groter aantal gedetineerden heeft zich bij de behandeling van hun beklag laten bijstaan door een advocaat.

De beklagcommissie heeft in 2019 13 maal zitting gehouden. Klager en eventueel zijn advocaat alsook de directie werden uitgenodigd voor een mondelinge behandeling van de klacht.

Door de coronamaatregelen zijn de beklagzittingen met ingang van 16 maart 2020 geannuleerd. In de daaropvolgende periode zijn, om geen achterstand op te bouwen, zoveel mogelijk klachten schriftelijk afgedaan. Schriftelijke afdoening is alleen toegepast als klager daarmee ook heeft ingestemd. Er is een extra schriftelijke ronde ingelast, zodat een gedetineerde kan reageren op het verweer van de directie. Na ontvangst van deze reactie, is die doorgestuurd naar de directie, waardoor ook de directie in de gelegenheid is gesteld daarop te reageren. Hierna is door de beklagcommissie schriftelijk uitspraak gedaan.

De PI heeft geen ruimte beschikbaar waar de beklagcommissie met inachtneming van de coronamaatregelen meervoudig een beklagzitting kan houden. Na de versoepeling van de maatregelen zijn in juni tot en met december 2020 Skype zittingen georganiseerd in de rechtbank Overijssel, locatie Almelo. Door de maatregelen die in de zittingszaal zijn getroffen kon de beklagcommissie meervoudig zitting doen. De leden van de beklagcommissie en de secretaris nemen plaats in de zittingszaal en maken via Skype verbinding met klager en de directie. De advocaat van klager kan via Skype deelnemen of in de zittingszaal plaatsnemen. Op deze wijze heeft de beklagcommissie van juni tot en met december 2020 acht beklagzittingen gehouden. De beklagcommissie heeft in 2020 12 maal zitting gehouden. Gelet op de grote hoeveelheid klachten zijn er in de maanden februari en december twee keer per maand een beklagzitting gehouden. Daarnaast is de beklagcommissie mede gelet op de grote hoeveelheid klachten vanaf mei 2020 begonnen met de klachten te beoordelen volgens het kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond principe. Klachten die kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond zijn worden door de secretaris en de voorzitter schriftelijk afgedaan.

In het verslagjaar 2019 is in 12 zaken hoger beroep tegen beslissingen van de beklagcommissie ingediend bij de RSJ. Hiervan is 1 zaak gegrond, 9 zaken ongegrond, 1 zaak niet-ontvankelijk verklaard en 1 zaak ingetrokken. In het verslagjaar 2020 is in 11 zaken hoger beroep tegen beslissingen van de beklagcommissie ingediend bij de RSJ. Hiervan zijn 8 zaken ongegrond, 1 zaak niet-ontvankelijk verklaard en 2 zaken ingetrokken.

Gedurende het verslagjaar heeft de Commissie van Toezicht met belangstelling kennisgenomen van de uitspraken van de RSJ. Deze zijn in de vergadering besproken.

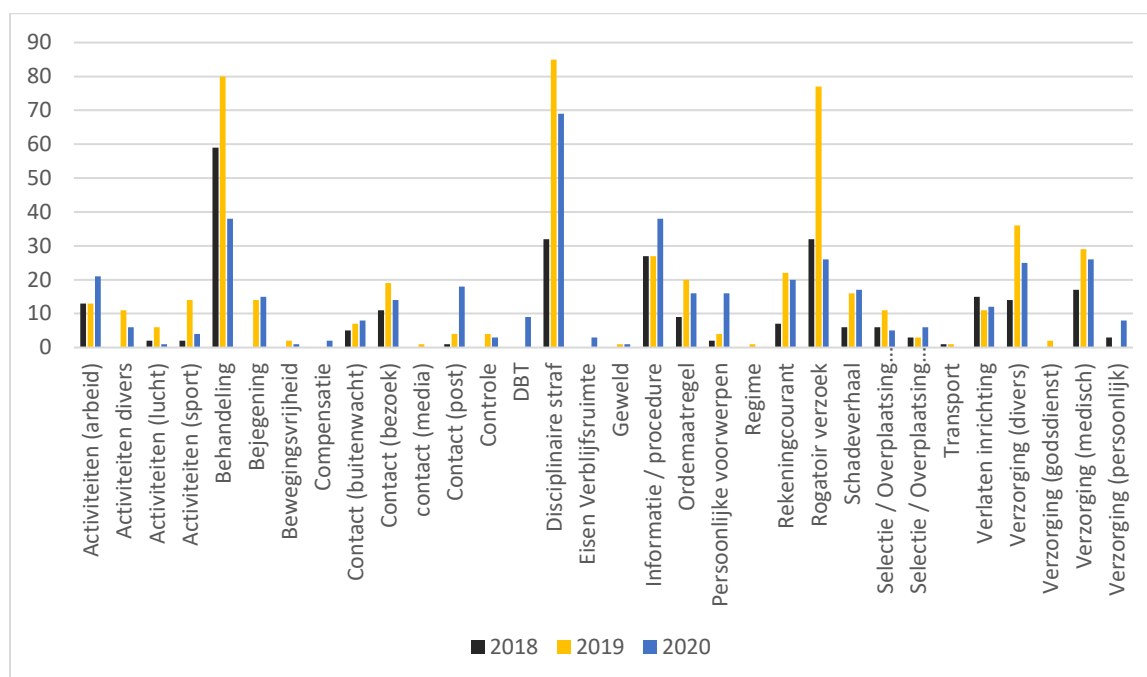
De Commissie van Toezicht heeft in het verslagjaar 2020 geconstateerd dat het aantal uitspraken dat meer dan 60 dagen op zich heeft laten wachten 66% van de uitspraken bedroeg. In 2019 waren dit 42% van de uitspraken, in 2018 was dit 49%.

Helaas moeten we ook nu weer constateren dat het slechts in 12% van de beklagen lukt om binnen vier weken na ontvangst van een klacht deze af te doen. In 2019 was dit 23%. (In 2018 was dit 22%). Dit heeft onder meer te maken met de uitbraak van Covid-19 waardoor de beklagzittingen ruim drie maanden geen doorgang hebben kunnen vinden. Daarnaast heeft de extra schriftelijke ronde tot gevolg gehad dat het minimaal twee weken extra tijd kost voordat een uitspraak kon worden geschreven. Ook lukt het niet om binnen vier weken na ontvangst een klacht af te doen omdat er slechts een keer per maand een beklagzitting wordt gehouden. Verder staan steeds vaker advocaten een gedetineerde bij, hetgeen kan leiden tot een maand of meer uitstel van de behandeling omdat de advocaat niet op korte termijn beschikbaar is om de beklagzitting bij te wonen. Tot slot heeft de overplaatsing van klager gevolgen voor de doorlooptijd omdat klager op zijn klacht rogatoir gehoord moet worden door de Commissie van Toezicht verbonden aan de inrichting waar klager op dat moment verbleef. Door de maatregelen die zijn genomen in verband met de Covid-19 uitbraak hebben er ook een geruime periode geen rogatoire verhoren plaatsgevonden.

Overzicht doorlooptermijn Commissie van Toezicht P.I. De Karelskamp

Jaartal	Doorloop termijnen in dagen							
	Instroom	Uitstroom	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60
2018	267	285	18	47	22	35	23	140
2019	521	427	36	62	36	74	41	178
2020	442	451	29	29	30	33	32	298

Overzicht van de in 2018, 2019 en 2020 ingediende klachten, per onderwerp

Het aantal klachten is in 2019 met 48% toegenomen ten opzichte van 2018 naar 521 klachten. In 2020 zijn er 79 klachten minder ingediend dan in 2019.

Uit vorenstaande overzicht kan worden opgemaakt dat er in 2020 veel meer klachten zijn binnengekomen met betrekking tot activiteiten (arbeid), contact (post) en informatie/ procedure.

Met ingang van 18 maart 2020 is bepaald dat gedetineerden slechts één arbeidsblok per dag mogen werken in plaats van twee arbeidsblokken (hele dagen). Deze maatregel is getroffen om de verspreiding van het coronavirus te beperken / te voorkomen. Gedurende meer dan drie maanden is aan de hele dagen werkers hun 'oude' loon (€ 9,12) doorbetaald terwijl zij geen heel dagen meer werkten. Met ingang van 29 juni 2020 is bepaald het loon te halveren (€ 4,56), nu de arbeidsuren tevens al enige tijd waren gehalveerd. De beklagcommissie heeft hier diverse klachten over ontvangen.

Ook zijn er in 2020 meer klachten ingeboekt onder informatie/procedure dan in het voorgaande jaar. Op 2 maart 2020 is door de PI besloten dat gedetineerden niet langer van een Xbox spelcomputer op de cel gebruik mochten maken. Hier is door 23 gedetineerden over geklaagd.

In 2019 zijn er veel uitgaande rogatoire verhoren dit is met name te wijten aan twee klagers die veel klachten hebben ingediend en vervolgens zijn overgeplaatst.

7. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

2019

Op 28 maart 2019 heeft een afvaardiging van de Commissie van Toezicht gesproken met de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Uit het gesprek is het volgende naar voren gekomen:

“ De aanwezige vertegenwoordiging van de CvT geeft aan dat de samenwerking met de directie gekenmerkt wordt door korte lijnen. De directie en de juridisch medewerker zijn zeer goed bereikbaar voor de CvT. Problemen worden aangekaart in overleggen waarbij de directie kritisch op zichzelf reflecteert, naar het oordeel van de CvT. Deze overleggen vinden eenmaal per maand plaats, volgens een vaste agenda. Het maandcommissariaat wordt vanuit de PI goed gefaciliteerd, de medewerkers op de afdeling zijn hulpvaardig en voorkomend. De directie waardeert de samenwerking met en de kritische houding en openheid van de CvT.

De CvT uit haar zorgen — in algemene zin — over gedetineerden met LVB problematiek en psychische stoornissen. Deze zijn soms moeilijk te handelen binnen de setting van een PI en de transities die gaande zijn in de zorg werken in de hand dat deze personen buiten detentie tussen wal en schip dreigen te belanden. Lang was de dreigende sluiting en het steeds wisselende beleid een aandachtspunt in de gesprekken tussen de CvT en de directie. De CvT uit haar waardering voor de wijze waarop de directie is omgegaan met deze onzekerheid en de vernieuwende initiatieven die daarna vorm kregen, zoals het ‘Huis van herstel’ dat in samenwerking met de reclassering, de universiteit van Leiden en het WODC wordt opgezet. De CvT geeft aan dat naar haar oordeel met effect wordt gestuurd in de PI.

De CvT benadrukt het grote gevoel van saamhorigheid in de PI en de rol die de betrokkenheid van de directie hierbij speelt. Als voorbeeld van het saamhorigheidsgevoel benoemt zij dat gedetineerden gemotiveerd zijn om mee te werken aan een afscheidsbijeenkomst voor een personeelslid. Zij zien veel voordelen van de sociale cohesie als gevolg van het (kleine) formaat van de instelling”.

Op 11 april 2019 heeft de Klankbordgroep van de Commissies van Toezicht vergaderd in de PI Almelo en kennisgemaakt met de Commissie van Toezicht. Aansluitend heeft er een presentatie plaatsgevonden over het project Huis van Herstel.

In 2018 is op verzoek van de Klankbordgroep in samenspraak met de Dienst Justitiële Inrichtingen een elektronische Samenwerkingsfunctionaliteit ingericht ten behoeve van alle Commissies van Toezicht. In verband met de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming per 25 mei 2019 dient de Commissie van Toezicht nog meer dan voorheen voorzichtig te zijn met de gegevens van gedetineerden, die onder meer worden gedeeld in de vergaderstukken, stukken voor de maandcommissaris en stukken van de beklagzitting. Het gebruik van onbeveiligde e-mail is uit den boze. Het is de bedoeling dat de leden van de Commissie van toezicht alleen nog digitaal kennis neemt van alle stukken, ook van de beklagzittingen, zodat er geen dataleaks meer zullen plaatsvinden.

De Commissie van Toezicht omarmt in principe het digitale werken en heeft gedurende een jaar getracht te werken met de website www.samenwerkruimten.nl. Nadat de vergaderstukken en de stukken voor de maandcommissaris werden gedigitaliseerd, werden ook de stukken van de beklagzitting digitaal verstrekt. Dat laatste heeft geleid tot grote ontevredenheid. Alle stukken voor de beklagzitting worden achter elkaar geplaatst en zijn niet bewerkbaar. Het is erg onoverzichtelijk. Op deze manier is het doen van beklagzittingen niet werkzaam. De voorzitter van de Commissie van Toezicht heeft bij een landelijk overleg met alle voorzitters van de Commissies van Toezicht navraag gedaan naar het gebruik van de elektronische Samenwerkingsfunctionaliteit. In den lande blijken meerdere Commissies van Toezicht te zijn gestopt met het doen van beklagzittingen via de elektronische Samenwerkingsfunctionaliteit. Gelet op de grote ontevredenheid binnen de Commissie van Toezicht met het werken met digitale beklagzittingen heeft de voorzitter in overleg met de leden van de Commissie van Toezicht besloten dat de beklagzittingen weer op papier worden aangeleverd

en toegezonden per post. De Commissie van Toezicht is van oordeel dat DJI tekort is geschoten met dit project. De website www.samenwerkruimte.nl is niet gebruiksvriendelijk en onoverzichtelijk in het gebruik. De Commissie van Toezicht pleit voor een systeem waarbij de klachten per klager zijn ondergebracht en de stukken zijn onderverdeeld in een mappenstructuur. Daarnaast kan in ieder document aantekeningen worden gemaakt en worden bewerkt.

2020

Zoals al eerder naar voren is gekomen heeft 2020 zich gekenmerkt door allerlei inperkingen door de uitbraak van het Covid-19 virus en de daaropvolgende maatregelen om het virus in te perken.

In de PI zijn tot op heden geen besmettingen met het virus. De directeur heeft over een dunne lijn gelopen waarbij veiligheid en vrijheden op gespannen voet met elkaar hebben gestaan. De Commissie van Toezicht is steeds op de hoogte gehouden van de situatie binnen de PI.

De Commissie van Toezicht heeft in dit verband enkele klachten ontvangen. Het ging hierbij om het verblijf op een meerpersoonscel waarbij geen 1,5 meter in acht kan worden genomen, het niet (voldoende) gebruiken van beschermende middelen door het personeel en geen hele dagen kunnen werken op de arbeid en het daarmee gemoeide salaris. Er zijn weinig tot geen klachten geweest over het bezoek. De PI heeft direct meerdere tablets / Ipad's beschikbaar gesteld zodat via Skype gecommuniceerd kon worden met het thuisfront.

Op de momenten dat de maandcommissarissen de inrichting hebben bezocht was de sfeer binnen de inrichting goed en is het belang van alle genomen beperkingen wel ondersteund door de gedetineerden. De Commissie van Toezicht neemt haar petje af voor de PI hoe zij in deze moeilijke tijden en met alle beperkingen van dien er toch voor heeft gezorgd dat alles goed is verlopen en verloopt.

Per 1 oktober 2020 is het Huis van Herstel (BBA) aan de capaciteit toegevoegd. Het huis van Herstel is echter nog niet klaar. De eerste gedetineerden komen vanaf 1 februari 2021. Het Huis van Herstel is een kleinschalige voorziening waar tijdig en integraal, door diverse lokale en regionale (gespecialiseerde) organisaties, samen met de gedetineerde wordt gewerkt aan de multi-problematiek. De PI biedt gedetineerden met multi-problematiek intensieve begeleiding gericht op alle lagen van herstel, en gericht op succesvolle resocialisatie bij uitstroom. Dit gebeurt op maat en waar mogelijk gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid.

Er is ruimte voor 23 mannelijke en 6 vrouwelijke (in coronatijd maximaal 20) gedetineerden. Dit zijn gedetineerden die afkomstig zijn uit de regio Twente (regionale binding), met een strafrestant tot maximaal 18 maanden excl. voorwaardelijke invrijheidsstelling (v.i.)

In de voorziening wordt deze gedetineerden hulp geboden op de volgende gebieden:

- Re-integratie: het succesvol terugkeren in de maatschappij door het voldoen aan de 5 basisvoorwaarden (zaken geregeld op het gebied van: ID-bewijs, onderdak, werk & inkomen, schulden en zorg)
- Resocialisatie: het succesvol deelnemen aan de maatschappij na einde detentie.

Een hersteltraject vraagt echt wat van een gedetineerde. Een gedetineerde moet echt gemotiveerd zijn en willen werken aan zichzelf, zijn gedrag en denkpatronen.

Een lid van de Commissie van Toezicht heeft zich aangemeld om te blijven proefslapen in het Huis van Herstel zodat haar ervaringen ook weer kunnen worden meegenomen door de medewerkers alsmede om te ervaren hoe een verblijf in het Huis van Herstel is. Het lid heeft het proefslapen als zeer prettig ervaren.

8. Conclusies en aanbevelingen

De beide verslagjaren overziende meent de Commissie van Toezicht dat zij haar werk ook de afgelopen twee jaren op adequate wijze en in goede harmonie heeft kunnen vervullen. Zij is van mening dat het in zijn algemeenheid goede jaren geweest. De leden van de Commissie van Toezicht hebben het werk met betrokkenheid en plezier verricht.

De Commissie van Toezicht heeft uit de contacten met de directie en met de gedetineerden de algemene indruk gekregen dat de bejegening van de gedetineerden goed te noemen is. Geconcludeerd kan worden dat het beleid binnen de kaders van de penitentiaire wet- en regelgeving uitgevoerd wordt. De Commissie van Toezicht concludeert dit op basis van de aard van de ingediende klachten, op hetgeen in gesprekken met de gedetineerden naar voren komt en op basis van de mededelingen van de directie.

Rekening houdend met de bezuinigingen binnen het gevangeniswezen, maakt de Commissie van Toezicht zich wel zorgen over de toekomst. Naast de goede ontwikkeling om meer maatwerk aan de gedetineerden te bieden, zal er meer druk komen te liggen op het personeel van de inrichting. Te meer nu steeds meer sprake is van een duidelijk veranderende populatie met in hoge mate psychische problemen.

De PI Almelo is een kleine, maar kwalitatief goede inrichting, waarbij regionaliteit, resocialisatie en verwevenheid met de regionale ketenpartners en gemeenten voorop staan. De Commissie van Toezicht wil zich dan ook met volle overtuiging blijven inzetten voor de PI Almelo.

De Commissie van Toezicht concludeert op grond van het vorenstaande dat de PI zorgdraagt voor goede materiële en sociale omstandigheden voor de gedetineerden.

Dit jaarverslag werd samengesteld door de secretaris M.M. Greven-Diepenmaat, secretaris W.H. Weekhout-Bomans en plaatsvervangend secretaris mr. J.P. Ponsteen en vastgesteld ter vergadering van 6 april 2021.

Bijlagen

Totaaloverzicht Commissie van Toezicht

Commissie van Toezicht P.I. De Karelskamp

Jaartal	Doorloop termijnen in dagen								(deels) Gegrand	Ongegrond	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek
	Instream	Uitstream	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60								
2018	267	285	18	47	22	35	23	140	13	68	20	32	56	57	9	30
2019	521	427	36	62	36	74	41	178	10	82	49	33	110	67	18	58
2020	442	451	29	29	30	33	32	298	33	150	28	69	78	43	20	30

Managementoverzicht

Commissie van Toezicht P.I. De Karelskamp

2019	Beginvoorraad	Instream	Uitstream	Doorlooptijd	(deels) Gegrand	Ongegrond	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	eindvoorraad
	Kwartaal 1	38	99	65	61	2	8	13	4	20	8	6	4
Kwartaal 2	72	98	78	73	3	24	10	11	22	5	3	0	92
Kwartaal 3	92	196	131	131	2	26	13	11	41	21	3	14	157
Kwartaal 4	157	128	153	76	3	24	13	7	27	33	6	40	132
Totaal	38	521	427	66	10	82	49	33	110	67	18	58	132

2020	Beginvoorraad	Instroom	Uitstroom	Doorlooptijd	Gegronnd	Ongegronnd	Deels gegronnd	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	eindvoorraad
Kwartaal 1	132	149	148	88	6	29	-	6	19	36	23	13	16	133
Kwartaal 2	133	64	46	82	2	10	1	4	8	18	2	-	1	151
Kwartaal 3	151	109	148	124	10	74	-	11	19	12	7	4	11	112
Kwartaal 4	112	120	109	107	13	37	1	7	23	12	11	3	2	123
Totaal	132	442	451	100	31	151	2	28	69	78	43	20	30	123